

Kommunstyrelsen

För kännedom:
Barn- och utbildningsnämnden
Bygg- och miljönämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Socialnämnden
Kommunfullmäktiges presidium

Granskning av Kommunens förebyggande arbete mot korruption

KPMG har av Östhammars kommuns förtroendevalda revisorer fått i uppdrag att granska kommunens förebyggande arbete mot mutor, korruption, jäv, oönskade handlingar m m. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2022.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunens arbete med att motverka korruption och andra oegentligheter är ändamålsenligt. Den övergripande revisionsfrågan har varit om arbete med att motverka korruption och andra oegentligheter bedrivs tillräckligt kraftfullt och ändamålsenligt av styrelsen och nämnderna.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunens arbete med att motverka korruption och andra oegentligheter till viss del är ändamålsenligt.

Vi konstaterar att vissa styrdokument ej har reviderats sedan de upprättades för närmare tio år sedan, och bedömer därför att kommunen bör se över relevanta styrdokument och revidera efter behov. Vidare bedömer vi att det finns en risk att kommunens personal inte har tillräcklig kunskap om styrande dokument. Ingen utbildning gällande förebyggande arbete mot korruption har genomförts i en övergripande organiserad form i kommunen sedan 2016. Dock konstaterar vi att det finns planer inom sektor verksamhetsstöd på att ta fram utbildningsmaterial inom området, vilket vi ser som positivt.

Gällande upphandling konstaterar vi att bedrägerier i form av blufffakturor är en risk hos kommunen. Vi konstaterar även att kommunens centrala upphandlingsenhet har haft personalbrist det senaste året, vilket har haft som följd att enheten inte hunnit med uppföljningar inom ramen för intern kontroll. Vi bedömer det som en risk att upphandlingsenheten inte har tillräckliga resurser och att detta bör ses över.

Bisysslor är ofta förekommande samtidigt som det finns svårigheter med att kartlägga dessa. Vi bedömer att det finns en risk för att bisysslor inte anmäls och att kommunen bör arbeta vidare med att nå ut med information gällande bisysslor.

Den 17 juli 2022 började nya lagändringar gälla för visselblåsning i offentlighet- och sekretesslagen. Kommunen har i samband med den nya lagändringen deltagit i en gemensam upphandling för en konsulttjänst som visselblåsarfunktion och tillsatt en intern förtroendegrupp som ska fungera som en intern rapporteringskanal i samverkan med konsulttjänsten.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Se över och revidera policydokument och riktlinjer vid behov, med syfte att uppdatera dokumenten gällande lagrumshänvisningar och hänvisningar till andra dokument som reviderats sedan dess.
- Säkerställa att relevanta och återkommande utbildningar tas fram, för att säkerställa att personalen har tillräckligt med kunskap om styrande dokument och om korruptionsrelaterade risker.
- Säkerställa att vikarier som hanterar fakturor blir informerade och utbildade om risken för blufffakturor.
- Överväga att se över de resurser som finns på upphandlingsenheten.
- Överväga att identifiera och genomföra fler kontrollaktiviteter som ett verktyg till att kontrollera och följa upp förebyggande arbete mot korruption och oegentligheter inom ramen för den interna kontrollen. T.ex. kontrollaktiviteter såsom:
 - o uppföljning av upphandlingar,
 - o fakturakontroller,
 - o avtalsföljsamhet/avtalstrohet,
 - o kontroller mot Bolagsverkets register gällande bisysslor m.m.
- Säkerställa att bisysslor anmäls löpande till närmsta chef och inte bara vid nyanställning och vid medarbetarsamtal. Nå ut med informationen om bisysslor till medarbetare samt chefer för att höja kunskapen om vikten av och syftet till att anmäla bisysslor.
- Säkerställa att den nya visselblåsarfunktionen och dess rapporteringskanal blir känd och lättillgänglig för allmänheten. T.ex. placera funktionen på förstasidan av kommunens hemsida, tillsammans med en enkel klargörande text.
- Se till att ändamålsenligheten av den nya visselblåsarfunktionen och dess rapporteringskanal följs upp.

Kommunrevisionen översänder härmed granskningsrapport och missiv till kommunstyrelsen för yttrande. Svar önskas senast den 30 november 2022. Rapporten skickas även till barn- och utbildningsnämnden, till bygg- och miljönämnden, till kultur- och fritidsnämnden, till socialnämnden och till kommunfullmäktiges presidium för kännedom.

Enligt uppdrag

Mats Sjöborg
Ordförande